

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

पदीय दायित्व पूरा नगर्नु भनेको
समाज र राष्ट्रको लागि धोखा हो ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

वर्ष १३, अंक २८, पृष्ठ-६ ने.सं. ११३६ कौला गा. षष्ठी ति. सं. २०७३ कार्तिक ५ गते शुक्रबार OCT. 2016 मूल्य रु. ५।-

भारतको इसारामा सरकार चल्नु गलत

काठमाडौँ । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष एवं सांसद नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले संविधान संशोधनको नाममा प्रचण्ड नेतृत्वको वर्तमान सरकारले छलछात्र गरिरहेको बताउनुभएको छ ।

स ग र म ा थ ा टेलिभिजनको सगरमाथा विशेष कार्यक्रममा बुधबार अन्तर्वार्ता दिँदै अध्यक्ष रोहितले सरकारले संविधान संशोधनको औचित्य र विषय जनतामाझ प्रस्ट्याउनसमेत सकेको छैन भन्नुभयो ।

सरकारले जनतालाई भुटो आश्वासन दिइरहेको औल्याउँदै उहाँले सरकारको भुटोको खेतीदेखि जनतामा वित्ठना उत्पन्न भएको छ भन्नुभयो ।

संविधान संशोधनकै विषयमा सोधिएको एक प्रश्नको

जवाफमा अध्यक्ष बिजुक्छेले भारतले दिएको बुँदाको आधारमा संविधान संशोधन प्रस्ताव आए जनताको व्यापक विरोध हुने र सरकारमा रहेका दलहरू जनतामाझ बदनाम हुनेछन् भन्नुभयो ।

प्रचण्ड नेतृत्वको वर्तमान सरकार छिट्टै बिदा हुँदैछ भन्ने चर्चा चलन थालेको छ कि भन्ने प्रश्नको उत्तरमा अध्यक्ष रोहितले भन्नुभयो- 'अहिलेको सरकारबाट भारतले जे चाहेको थियो । त्यो पूरा भयो । प्रचण्डको उपयोग अहिलेलाई सकियो । २५ बुँदे सहमतिमार्फत नेपाललाई भुटानको स्थितिमा पुर्‍याइसकेको छ । सबै सरकारबाट अलिअलि गरी लिने भारतको दाउ छ । त्यसैले सरकार बदल्ने चर्चा पनि उतैबाट सुरु गरिएको हुनसक्छ ।'

नेपालको राजनीतिक अस्थिरता भारतले लगाएको रोग भएको औल्याउँदै त्यस रोगको औषधि पनि नेपालका नेताहरूले भारतमै खोज्ने उहाँले स्पष्ट पार्नु भयो ।

यही स्थितिमा संविधानअनुसार निर्वाचन सम्भव छ र ? भन्ने प्रश्नमा अध्यक्ष रोहितले भन्नुभयो- 'सरकार, शासक दलहरू र निर्वाचन आयोग कोही पनि निर्वाचन गर्ने मानसिकतामा छैन । यही स्थितिमा निर्वाचन हुनसक्दैन । ठूला दलहरूलाई स्थानीय निकाय नभएर जनताले दुःख पाएकोमा कुनै पीर छैन । उनीहरूलाई सत्ता र पैसाको मात्र चिन्ता छ ।'

वर्तमान संविधान असफल पार्नकै निम्ति चुनाव हुन नदिने खेल भइरहेको प्रस्ट पाउँ

उहाँले शासक दलहरूमा राजनैतिक नैतिकता, गलत कामका निम्ति हिनताबोध र अपराधबोध पटकै नभएको बताउनुभयो । शासक दल र नेताहरूले व्यक्तिगत र दलगत स्वार्थलाई मात्र प्राथमिकता दिँदा देश आजको जटिलतामा फसेको हो भन्दै अध्यक्ष रोहितले शासक दल र नेताहरूप्रति जनताले

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

नेमकिपा निर्वाचन आयोगमा दर्ता

काठमाडौँ । नेपालको संविधान २०७२ बमोजिम नेपाल मजदुर किसान पार्टी निर्वाचन आयोगमा मंगलबार दर्ता भयो । नयाँ संविधानबमोजिम नेमकिपा आयोगमा दर्ता हुने पहिलो पार्टी हो ।

निर्वाचन आयोगले प्रचलित कानूनबमोजिम आयोगमा दर्ता भएका राजनैतिक दलहरू नेपालको संविधानको धारा २६९ को प्रयोजनको लागि दल दर्ता गर्न गोरखापत्रमा सूचना प्रकाशित गरेपछि आवश्यक प्रक्रिया पुर्‍याई दल दर्ता गरेको पार्टी सचिव सुनिल प्रजापतिले जानकारी दिनुभयो ।

संविधानको धारा २६९ को उपधारा (१) मा 'समान राजनैतिक विचारधारा, दर्शन र कार्यक्रममा प्रतिबद्ध व्यक्तिहरूले धारा (१७) को उपधारा (२) को

खण्ड (ग) अन्तर्गत बनेको कानूनको अधिनमा रही राजनैतिक दल गठन गरी सञ्चालन गर्न र दलको विचारधारा, दर्शन र कार्यक्रमप्रति जनसाधारणको समर्थन र सहयोग प्राप्त गर्नका लागि त्यसको प्रचार र प्रसार गर्न गराउन वा सो प्रयोजनको लागि अन्य आवश्यक काम गर्न सक्नेछन्' उल्लेख गरिएको छ ।

संविधानको धारा २७१ अनुसार राजनैतिक दलको रूपमा निर्वाचनको लागि मान्यता प्राप्त गर्न निर्वाचन आयोगमा दल दर्ता गराउनु अनिवार्य छ ।

अख्तियार प्रमुखलाई महाअभियोग

काठमाडौँ । अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका प्रमुख लोकमान सिंह कार्कीलाई महाअभियोग लगाउन बुधबार बसेको व्यवस्थापिका संसदको बैठकले बाटो खुला गरिदिएको छ ।

संसदमा नेकपा एमाले, नेकपा माओवादी केन्द्रका १५७ जनाले हस्ताक्षर गरी संसदमा महाअभियोग दर्ता गरेको थियो । महाअभियोग प्रस्तावमा नेकपा माओवादी केन्द्रका सांसद महेन्द्र बहादुर शाही प्रस्तावक र एमालेका प्रमुख सचेतक भानुभक्त ढकाल समर्थक सहित १५७ जनाको हस्ताक्षरमा संसद सचिवालयमा कार्य सूची दर्ता गरेपछि बुधबार बसेको बैठकले महाअभियोग सिफारिस समिति गठन गर्न संसदको बहुमत सांसदद्वारा ध्वनी मतको आधारमा

पारित गरेको हो । प्रमुख कार्कीलाई संवैधानिक उच्च पदस्थमा रहेको व्यक्तिले अख्तियार दुरुपयोग गरेको, म्याद तामेलीमा अवरोध गरेको लगायतका विषयमा आरोप लागेको छ ।

महाअभियोग दर्तासँगै अख्तियार प्रमुखबाट स्वतः निलम्बित भएको छ । महाअभियोग दोषी प्रमाणित भए कारवाही प्रक्रिया सुरु हुन्छ । सफाई पाए पुनः काममा फर्कने मिल्ने प्रावधान रहेको छ ।

नेपाल सम्बत् ११३७ न्हूदँ (नयाँ वर्ष) पाँगा नमस्वाबाट

कीर्तिपुर । नेपालको मौलिक सम्बत्, राष्ट्रिय सम्बत्को रूपमा मान्यता प्राप्त नेपाल सम्बत् ११३७ यही कछुलाख पारु (असोज १५) देशभर विभिन्न कार्यक्रम गरी मनाइँदैछ ।

देशवासीलाई ऋण मोचन गरिएको सु-अवसरमा शंखधर साख्वा:द्वारा स्थापित नेपालको नेपाल सम्बत् हो ।

यसवर्ष पाँगामा कीर्तिपुर नपा वडा नं. ९ स्थितविष्णुदेवी महिला समूहको आयोजनामा भिन्तुना च्याली हुने भएको छ ।

आयोजकले दिएको जानकारी अनुसार विहान ७:०० बजे नमस्वाबाट भव्य स्वागत गरी च्याली निस्कनेछ ।

च्याली कीर्तिपुर नपा ९, १०, ११ र १२ पाँगा क्षेत्र परिक्रमा गरी पुनः नमस्वामा पुगी सम्मानका साथ सम्पन्न गर्ने कार्यक्रम रहेको छ ।

यस वर्षपनि च्यालीमा सहभागी उत्कृष्ट तीनवटा समूहलाई पुरस्कार, उत्कृष्ट मण्डला एक र उत्कृष्ट प्रवेशद्वार एकजनालाई पुरस्कृत गरिने जनाएको छ ।

समापन कार्यक्रममा सबै सहभागीहरूलाई मायाको चिनो सहित प्रशंसापत्र प्रदान गरिने जनाएको छ ।

यस वर्ष पनि नमस्वा न्हूदँ सांस्कृतिक कार्यक्रम असोज १३ गते हुने सांस्कृतिक कार्यक्रममा न्हूदँको लागि आर्थिक भौतिक सहयोग गर्नुहुने संघसंस्थाहरूलाई मायाको चिनो सहित आकर्षक फ्रेममा प्रशंसापत्र प्रदान गरी सम्मान गरिने आयोजकले जनाएको छ । सांस्कृतिक कार्यक्रम साँझ ६ बजे नमस्वामा हुनेछ ।

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

कीर्तिपुर नगरपालिकामा नयाँ कार्यकारी

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर नगरपालिकामा नयाँ कार्यकारी अधिकृत सुमन कुमार कार्की नियुक्त भएका छन् । वहाँले कार्तिक ३ गतेबाट कार्यभार सम्हाल्नु भएको छ ।

संघीय तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट नियुक्त नयाँ कार्यकारी अधिकृत यसअघि त्यही मन्त्रालयमा नै कार्यरत हुनु हुन्थ्यो ।

भूकम्पको अधिल्लो दिन बैशाख ११ गते भक्तपुरमा कार्य गरी रमानपत्र नलिइकन कीर्तिपुरमा सरुवा भई आएका उद्वव प्रसाद रिजालले १० महिना मात्र कीर्तिपुरमा कार्य गर्नुभयो ।

यसअघिका कार्यकारी अधिकृतले बजेटमा कन्जुस्याई गर्ने गरिन्थ्यो तर उद्ववको मन उज्ज्वल रह्यो । 'अनडिमान्ड' बजे समेत व्यवस्था गरी कीर्तिपुरमा विकासको लहर ल्याएको थियो ।

नयाँ नियुक्त कार्यकारी अधिकृतले कीर्तिपुरको विकासमा सबै राजनैतिक दल, नागरिक समाज र नगरवासीहरूसँग मिलेर जाने बिहीबार बसेको सर्वदलीय परिचयात्मक कार्यक्रममा बताउनुभयो ।

नयाँ कार्यकारी अधिकृत स्थानीय विकास मन्त्रालय अधि उपराष्ट्रपतिको कार्यालयमा कार्य

सुमन कुमार कार्की
कीर्तिपुर कार्यकारी अधिकृत

गरी अनुभव बटुलिईसकेका हुन् । वहाँ चितवन निवासी हुनुहुन्छ ।

Ashok Lal Shrestha
Mob. 9851043623

Anand Maharjan
Mob. 9841270529

Bishnudevi Balkumari Enterprises Pvt. Ltd.

Kirtipur -12, Panga, Ph: 01-4333523

Remember us for : All kinds of Steel & Metal Chairs, Table, Rack, Sofaset, Bed, Cupboard & Parts.

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन वि.सं. २००६ माघ
हिराकाजी महर्जन वि.सं. २०१७ माघ
राजमान माली वि.सं. २०२५ मंसिर
राजेन्द्र महर्जन वि.सं. २०३० चैत

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १३, अंक २८, २०७३ कार्तिक ५ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेक्सटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लब - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

कर्मचारी सरुवा रोक्ने प्रयास विफल

सरकार परिवर्तनसँगै कर्मचारी सरुवा बढुवा प्रक्रिया परम्परा जस्तै भैसक्यो ।

नेपालको विकास अगाडि बढाउन कर्मचारीहरूको ठूलो हात रहेको छ । पञ्चायती कालमा पञ्चे कर्मचारीहरू र ४६ सालपछि राजनैतिक दलका कार्यकर्ताको भर्ती केन्द्रबाट कर्मचारीले राज गर्दै आएका छन् ।

जनप्रतिनिधिविहीन भैसकेपछि त सबै तह र तप्कामा कर्मचारीकै हालिमुहाली भैरहेको छ । स्थानीय निर्वाचनदेखि केन्द्रसम्म कर्मचारीको हावी छ । प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरू पनि कर्मचारीले तयारी गरेको कागजमा हस्ताक्षरकर्ता मात्र भैरहेका छन् ।

कीर्तिपुर नगरपालिकामा असोज महिनाभर १० महिनाअघि सरुवा भई आएका उद्धव प्रसाद रिजालको सरुवाको चर्चा भएको थियो । एक जना कर्मचारीको ठमौटीको लागि ठूलो प्रयास गरेपछि सरुवा नहुने पक्का भयो भनेर ढुक्क बसेका राजनीतिक दलका संयन्त्रका प्रतिनिधिहरू असोज मसान्तमा सरुवा हुने पत्रले निच्च बनेका छन् ।

स्थानीय राजनैतिक दलहरू पुरानैलाई कायम गराउनको लागि स्थानीय मन्त्रालयदेखि प्रधानमन्त्री कार्यालयसम्म धाएपनि सरुवा भई छाडेको छ ।

कार्यकारी अधिकृत रिजालको क्रियाशीलताले दलहरू र नगरवासी चलाएमान भएको र विकासका केही गतिविधि अगाडि बढेका थिए ।

जो कर्मचारी आएपनि स्थानीय दलहरू एकमत भई नगरको विकासमा चलाएमान र अग्रसर हुन सक्नुपर्दछ । एक जना कर्मचारीले दल चलाएमान हुने कि राजनैतिक दल र नगरवासी मिलेर चलाएमान हुने प्रश्न यही हो । जनप्रतिनिधिविहीन भएको १४ वर्ष स्थानीय विकासको बाधक बनिरहेको समयमा स्थानीय निकायको निर्वाचन तत्काल हुन सकेमा नयाँ संविधानको कार्यान्वयनसँगै देशको विकासमा अगाडि बढ्न सकिन्छ ।

भूकम्प पीडितलाई अनुदान कहिले ?

- विवेक

‘भूकम्पको पैसा सरकारले कहिले दिने हो बाबु ?’ एक जना ८० वर्षीय वृद्धले सोधे ।

‘छिट्टै दिनुपर्ने हो तर खोइ नदिएसम्म के ठेगान ?’- अर्को मान्छेले जवाफ दियो । ‘सरकारले दिएको पैसा लिन नपाउँदै मर्ने पो हो कि ?’ - वृद्धले निराश हुँदै भने ।

यो कुनै काल्पनिक नभई गएको शनिबार एउटा सहकारी संस्थाको साधारणसभामा दुईजनाबीच भएको संवादको एक अंश हो ।

२०७२ साल वैशाख १२ गते गएको भूकम्पले वृद्धको पनि घर भत्केको थियो । उनका छोराहरू भिन्न भइसकेका छन्, छोरीको बिहे भइसकेको छ, वृद्ध-वृद्धामात्र बसिरहेको बेला घर पनि भत्केकोले अहिले उनीहरू बेसहारा बनेका छन् । यो त प्रतिनिधि घटनामात्र हो । त्यस्ता धेरै परिवार अहिले बिचली अवस्थामा छन् । भूकम्पले देशभर कूल ५ लाखभन्दा बढी घर भत्के, धेरैको ज्यान गयो र धेरै घाइते भए । भूकम्प गएको डेढ वर्ष भयो तर सरकारले घोषणा गरेको पुनःनिर्माणको लागि पहिलो किस्ताको रकमसमेत पीडितहरूले पाउन सकेका छैनन् । लाखौं जनता अहिले पनि पालमुनि जीवन बिताइरहेका छन् । सरकारले घर बनाउन अनुदान दिने पटकपटक घोषणा गर्‍यो तर त्यो पूरा गर्न सकेको छैन ।

माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डको नेतृत्वमा सरकार गठन भएपछि ४५ दिनभित्र भूकम्प पीडितहरूलाई पहिलो किस्ता वितरण गर्ने र अनुदान रकम दुई लाखबाट तीन लाख दिने घोषणा गर्‍यो । सरकार गठन भएको दुई महिना भयो लाखौं पीडितहरूले पहिलो किस्तासमेत पाउन सकेका छैनन् । काठमाडौं उपत्यकाका १ लाख १५ हजार पीडितहरूसँग पहिलो किस्ताको अनुदान सम्झौतासमेत भएको छैन । भूकम्प गएको डेढ वर्षभित्र दुई वटा सरकार परिवर्तन भएर तेस्रो सरकार चल्दैछ । अब पहिलो किस्ता पाउन कति वटा सरकार हेर्नुपर्ने हो ? पीडितहरू यस्तै गुनासो गर्छन् । हुन पनि अबको

सात महिनापछि बिदा लिने कबुलियतनामा गरेको सरकार हो यो ।

सरकारले पहिलो किस्ताबापत रु.५०,०००/- (पचास हजार) अनुदान दिएको छ । अनुदान प्राप्त पीडितले प्रक्रिया पूरा गरेपछि मात्रै अर्को किस्ता पाउने हो । अहिलेको बजार भाउमा पचास हजार रुपैयाँ भग्नावशेष पन्छाउन पनि पुग्दैन । यस्तो अवस्थामा पीडितले कसरी घर तयार गर्छ ?

सरकारले पीडितहरूलाई अनुदान र ऋण दिने घोषणा गरे पनि दाता देशहरूको विश्वास जित्न सकेको छैन । कोषमा रकम जम्मा नभएको कारण सरकारले पहिलो किस्ता पनि समयमा वितरण गर्न सकेन । जनताले जितिसुक्दै दुखः खेप्नु परे पनि शासक दलहरू निर्वाचनको बेलामात्र भूकम्प पीडितहरूलाई पैसा वितरण गर्ने र निर्वाचन आफ्नो पक्षमा पार्ने कोशिश गर्दैछन् । तिनीहरू पीडितहरूलाई आफ्नो भोट भए । भूकम्प गएको डेढ वर्ष भयो तर सरकारले घोषणा गरेको पुनःनिर्माणको लागि पहिलो किस्ताको रकमसमेत पीडितहरूले पाउन सकेका छैनन् । लाखौं जनता अहिले पनि पालमुनि जीवन बिताइरहेका छन् । सरकारले घर बनाउन अनुदान दिने पटकपटक घोषणा गर्‍यो तर त्यो पूरा गर्न सकेको छैन ।

माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डको नेतृत्वमा सरकार गठन भएपछि ४५ दिनभित्र भूकम्प पीडितहरूलाई पहिलो किस्ता वितरण गर्ने र अनुदान रकम दुई लाखबाट तीन लाख दिने घोषणा गर्‍यो । सरकार गठन भएको दुई महिना भयो लाखौं पीडितहरूले पहिलो किस्तासमेत पाउन सकेका छैनन् । काठमाडौं उपत्यकाका १ लाख १५ हजार पीडितहरूसँग पहिलो किस्ताको अनुदान सम्झौतासमेत भएको छैन । भूकम्प गएको डेढ वर्षभित्र दुई वटा सरकार परिवर्तन भएर तेस्रो सरकार चल्दैछ । अब पहिलो किस्ता पाउन कति वटा सरकार हेर्नुपर्ने हो ? पीडितहरू यस्तै गुनासो गर्छन् । हुन पनि अबको

सरकारले घर निर्माणको मापदण्ड बनाई दिए पनि मापदण्डअनुरूप घर निर्माण भइरहेको छ वा छैन ? त्यसको अनुगमन गर्ने निकायको अभावमा गुणस्तरहीन निर्माणहरू यत्रतत्र भइरहेको पाइन्छ । अनुगमनको अर्थ लम्बाइ, चौडाइ र उचाइको मापदण्डमात्र होइन निर्माण सामग्री गुणस्तरिय छैन हेर्नु पनि हो । गुणस्तरहीन निर्माण सामग्रीको प्रयोगले अकालमै मानिसको ज्यान जान सक्नेबारे सरकारले जनतालाई सचेत पार्नैपर्छ ?

मापदण्डविपरीत बनाइएका घरहरू नै भूकम्पमा

बढी भत्केका थिए । त्यसबाट शिक्षा लिएर अगाडि बढ्न नसकेमा भावी पुस्ताले ठूलो मूल्य चुकाउनु पर्नेछ । यसको दोषी नगरपालिका, गाउँपालिकाका प्रमुखहरू, ठेकेदारहरू र सम्बन्धित प्राविधिकहरू ठहरिनेछन् । यस्तो संवेदनशील विषयमा सरकार मौन छ । जसले जे गर्दा पनि हुनेजस्तो छाडा छोडिएको छ । जनताले सरकार भएको अनुभूति गर्न पाएका छैनन् न त सरकारले अनुभूति नै दिन सकेको छ ।

पीडितहरूलाई अनुदान वितरण गर्ने सहज नीति नभएको कारण जनताले दुःख भोग्दै छन् । बैंकमार्फत अनुदान वितरण गरेको कारण ग्रामीण क्षेत्रका जनता सदरमुकाम धाउँदा धाउँदै हैरान भएको र अनुदान रकम लिन सदरमुकाम आउँदा आउँदै सरकारले दिएको आधा रकम खर्च भएको जस्ता समाचारहरू पनि आइरहेका छन् । अनुदान सम्झौताजस्ता कार्यहरू गाविस र नगरपालिकामार्फत गरिएको भए योभन्दा प्रभावकारी हुने थियो कि ?

प्रचण्डले भूकम्प पीडितहरूलाई केही करोड रुपैयाँ सहयोग लिएर देशको सार्वभौमिकता र स्वतन्त्रतालाई भारतको हातमा सुम्पेका छन् । २०७३ साल भाद्र ३० गतेदेखि असोज २ गतेसम्म प्रधानमन्त्रीको भारत भ्रमणको क्रममा प्रचण्ड र भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीद्वारा हस्ताक्षरित संयुक्त विज्ञप्तिमा पनि भूकम्प पीडितलाई सहयोगको बुँदा उल्लेख छ । विज्ञप्तिको बुँदा नं. ९ मा ‘नेपाल पक्षको आग्रहमा भारत पक्षले नेपाल राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणलाई भारतीय प्राकृतिक विपद् व्यवस्थापन प्राधिकरणमार्फत अनुभवको आदानप्रदान एवं क्षमता विकासलगायतका काममा सहयोग पुर्याउनसहमत भएको छ । नेपालको घर पुनर्निर्माणका लागि प्रत्येक लाभग्राहीलाई दिइने ने. रु. तीन लाख अनुदानसम्बन्धी घोषित नीतिको सन्दर्भमा भारत सरकारले ५१ हजार घरधनीलाई ने. रु. तीन लाखदेखि ने. रु. पाँच लाखसम्म योगदान वृद्धि गर्ने बताएको छ ।

यसका लागि भूकम्पपछिको पुनर्निर्माणका लागि छुट्याइएको ७५१ मिलियन अमेरिकी डलरको एल्ओसीबाट नेपाल सरकारले ५१ मिलियन अमेरिकी डलर फिक्नेछ ।’

विज्ञप्तिको ११ औं नम्वरमा ‘संयुक्त राष्ट्रसंघ तथा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय निकायहरूमा व्यापक सुधार गर्नुपर्ने लगायतका प्रमुख अन्तर्राष्ट्रिय विषयहरूमा दुई मुलुकका समान विचार रहेको विश्वास व्यक्त गर्नुभयो । नेपाल पक्षले संयुक्त राष्ट्रसंघ सुरक्षा परिषद्को स्थायी सदस्यको उम्मेदवारीलाई नेपालले समर्थन गर्ने कुरा दोहोर्‍याएको थियो’ उल्लेख छ ।

प्रधानमन्त्रीको भारत भ्रमणको क्रममा भएको संयुक्त विज्ञप्तिमा लिएर विरोध भइरहेको छ । देशको स्वतन्त्रता र सार्वभौमिकतामा आँच पुग्ने गरी भारतसँग सम्झौता गरेको भन्दै विपक्षी दलहरू र स्वयं माओवादी भित्र पनि विरोध भएको समाचार सार्वजनिक भएको छ । पार्टीभित्रबाट विरोध भएपछि माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डले गलत स्वीकार गरेको बताइन्छ । यसरी केही करोड अनुदानको लोभमा प्रधानमन्त्री प्रचण्डले नेपाली जनताको हित विपरीत काम गरेकोमा जनता आक्रोशित छन् । भूकम्प पीडितहरू बरु केही समय अझै पालमा बसेर जीवन बिताउन तयार छौं, त्यसरी सार्वभौमिकता बेचेर ल्याएको पैसा चाहिँदैन भनिरहेका छन् । समयमा अधिल्लो सरकारले निर्णय गरेको अनुदान रकममात्र जनताको घर दैलोममा पुर्‍याइदिएको भए पनि सन्तोष मान्ने थिए ।

घर बनाउन अति आवश्यक काठ पीडितहरूलाई सहूलियत दरमा दिने निर्णय भए पनि अहिलेसम्म पाउन सकेका छैनन् । लाखौं क्युविक काठ कुहिएको समाचारहरू आइरहेका छन् । ती काठ मात्रै सरकारले सहजतापूर्वक उपलब्ध गराइ दिएको खण्डमा जनता आफै अग्रसर भएर पुनःनिर्माणलाई तिब्रता दिनेछन् । सरकारको मुख ताकेर केही हुनेछैन भन्ने कुरा जनताले बुझ्दै छन् ।

युरोपियन युनियनको पैसामा मुलुकी ऐनको नाम नफेरौ

अधिवक्ता टीकाराम भट्टराई

एक सय साठी वर्ष अघिदेखि चलि रहेको मुलुकी ऐन हाल प्रतिस्थापनको संसारमा छ । व्यवस्थापिका संसदमा हाल मुलुकी ऐनलाई प्रतिस्थापन गर्न पाँचवटा विधेयकहरू प्रस्तुत भई सम्बन्धित समितिमा छलफलको क्रमका छन् ।

यो स्तम्भकारसमेत सम्मिलित नेपाल बारको केन्द्रीय कार्य समिति र संसदको विधायन समितिबीच भएको सहमतिबमोजिम मुलुकका सबै पुनरावेदन बार इकाइहरूसँग यससम्बन्धी अन्तरक्रिया सम्पन्न भई अहिले यो विधेयक परिमार्जनको क्रममा छ ।

कानुन व्यवसायी पृष्ठभूमिका सांसदहरू राधेश्याम अधिकारी, रेवतीरमण भण्डारी र लक्ष्मणलाल कर्णलगायतका सांसद सदस्यहरूको मिहेनत यो प्रसंगमा सराहनीय देखिएको छ । तर, यो विषयमा जनस्तरमा जति छलफल हुनुपर्ने थियो, त्यो हुन सकेको छैन ।

यसै सन्दर्भमा मुलुकी ऐनमाथि हुन लागि रहेको फेरबदलबारे जनस्तरमा छलफल होस् भन्ने उद्देश्यले यो आलेख तयार गरिएको हो ।

मुलुकी ऐनको पृष्ठभूमि
‘शास्त्रबाट मात्र कालका प्रभावले सबै व्यवहार चलन नसक्ने हुँदा छोटो बडा सबैलाई कसुर अनुसार एकै सजाय होस्, घटीबढी नपरोस् भन्ना निमित्त हाम्रा महान पूर्वज तत्कालीन श्री ५ बाट उस बखतका प्राइमिनिष्टरलाई हुकुम बक्सँदा बनी तयार भई सम्वत् १९१० साल पौष वदि ७ रोजका दिनदेखि चली आएको मुलुकी ऐनमा देशकाल परिस्थितिअनुसार बेला बेलामा थपघट हुँदै आएको सबै एकीकृत गरी मिलाई ‘विभिन्न वर्ग, जात जाति र क्षेत्रका जनताको सु-सम्बन्ध बनाइराख्ने महान उद्देश्यले हामी श्री ५ महाराजधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट यो ऐन जारी गरी बक्सेका छौ’ ।

माथि उद्धृत वाक्यांश हाल चालू रहेको मुलुकी ऐनको प्रस्तावनाबाट लिइएको हो । तत्कालीन श्री ५ सुरेन्द्र वीरविक्रम र प्रधानमन्त्री जंगबहादुर राणा भएको बखतमा विक्रम सम्वत् १९१० मा जारी भएको यो ऐन २०२० साल भाद्र १ गते राजा महेन्द्रले व्यापक संशोधन र क्रान्तिकारी सुधारसहित पुनः जारी गरेका थिए ।

यो ऐनको प्रस्तावनामा अभिव्यक्त माथि उद्धृत गरिएको अंश कालजयी छ । विश्वप्रसिद्ध बेलायती विधिशास्त्री एभी

डायसीले कानुनको शासनको अवधारणा ल्याउँदा भनेका थिए ‘तिमी जतिसुकै माथि होऊ, तर याद गर, तिमीभन्दा माथि जहिले पनि कानुन हुन्छ ।’

अठारौँ शताब्दीको डायसीको यो अवधारणा मुलुकी ऐनको यो प्रस्थावनामा यसरी राखिएको छ ‘छोटाबडा सबैलाई कसुर अनुसार एकै सजाय होस्, घटीबढी नपरोस् भन्ना निमित्त’ अर्थात् मुलुकी ऐन बनाउनुको मूल कारण सबै कसुरदारलाई कसुर अनुसार बराबर सजाय होस् वा हैसियत वा पहुँचका आधारमा कसैलाई पनि विभेद नहोस् भन्ने पवित्र भावना रहेछ ।

भलै व्यवहारमा यो भावना हुबहु अभिव्यक्त भएको थिएन । तर, अदालतले फैसला गर्दा यो भावनाको कदर अधिकतम मात्रामा गरेकै थियो र आज पर्यन्त पनि गरेको छ ।

क्रान्तिकारी सुधार
दाबाका साथ भन्न सकिन्छ, मुलुकमा कुनै एकतावद्ध कानुन नभएको, साक्षरहरूको जनसंख्या सम्भवतः १० प्रतिशतको हाराहारीमा भएको, राणाको बोली नै कानुन र सामन्तहरूको व्यवहार नै नजिर भएको त्यो अन्धकारमय युगमा प्रारम्भ भएको यो मुलुकी ऐन त्यस बखतकै दुनियाँको आधुनिक कानुनभन्दा कम थिएन ।

आजभन्दा १६० वर्षअघिको त्यो कालजयी कानुन आज पनि हाम्रो व्यवहार र प्रचलनको मूल कानुन हो । अनि अदालती प्रयोगको दृष्टिकोणले हेर्दा अदालती प्रयोगको करिब ८० प्रतिशत हिस्सा यही कानुनले थगेको छ । यस्तो कानुनका सघ्टा त्यसबखतका राणा शासकहरू थिए । तर, विडम्बना त्यो अद्वितीय जागरण ल्याउने र त्यत्रो क्रान्तिकारी सुधारसहितको कानुन बनाउने अर्को कुनै महान व्यक्ति आजसम्म मुलुकले पाउन सकेको छैन ।

यसर्थ कानुनको शासनको परिप्रेक्ष्यमा त्यसबखतका शासकहरूले गरेको योगदान आजसम्मका कुनै शासकहरूले गर्न सकेका छैनन् । नामले नै मुलुकी ऐन अर्थात् मुलुकभर सबैतिर लागू हुने कानुन भन्ने स्पष्ट बुझिने यो कानुन संसारका संहितावद्ध कानुनहरूमध्ये जेठो कानुनको सूचिमा पर्दछ ।

टाढाको इतिहास केलाउनुपर्दैन, २०२० साल भाद्र १ गते आधुनिक रूपमा जारी भएको यो मुलुकी ऐनले मुलुकमा प्रथमपटक जातीय छुवाछुतलाई दण्डनीय बनाएको थियो । यो कदम पनि कम क्रान्तिकारी थिएन ।

भलै अन्तर्यमा राणा शासन र पञ्चायती शासन टिकाउने उद्देश्यका साथ त्यसबखतका शासकहरूले जनआक्रोश कम गर्न यस्तो कानुन जारी गरेका थिए ।

तथापि त्यसबखतको आर्थिक-सामाजिक संरचना र त्यो संरचनाले उत्पादन गरेको सामाजिक चेतनास्तरको तुलनामा ती कानुनहरू आमरूपमा क्रान्तिकारी नै थिए । र, त्यो मुलुकी ऐन नै हालसम्मको नेपालको प्रमुख कानुन हो र निरन्तर १६० वर्ष अघिदेखि प्रयोग र प्रचलनमा आइरहेको छ ।

बेखबर जनता
यसरी गौरवमय इतिहास बोकेको र समाजमा व्यापक प्रभाव पारेको यो मुलुकी ऐन आमूल परिवर्तनसहित संसदमा नयाँ कानुनको स्वरूपमा सुशील कोइराला सरकारको पालामा तत्कालीन कानुनमन्त्री नरहरी आचार्यका तर्फबाट विधेयकका रूपमा पेश भई हाल विचाराधीन अवस्थामा रहेको छ ।

करिब एक दशक अघिदेखि भएका अनेकन छलफल र अन्तरक्रिया अनि श्रृंखलावद्ध विदेश भ्रमणका अनुभव समेतका आधारमा वर्तमान संविधान जारी हुनुअघिको २०६३ सालको अन्तरिम संविधानबमोजिम पेश भएको यो विधेयकले मुलुकको आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र समाजशास्त्रीय विधामा साँच्चिकै आमूल परिवर्तनमात्र होइन, क्रान्तिकारी हस्तक्षेपको परिकल्पना गरेको छ ।

प्रस्तावित यो कानुनले एक युगको अन्त्य र अर्को युगको सुरुवातको लक्ष्य राखेको छ । साँच्चै भन्ने हो भने नयाँ संविधानले मुलुकमा पारिरहेको र अब पार्ने प्रभावभन्दा कयौँ गुना धेरै प्रभाव पार्ने गरी यो कानुन आउँदैछ । तर, यत्रो हस्तक्षेपकारी कानुन बनिरहेको सम्बन्धमा मुलुकका जनता करिब-करिब बेखबर छन् ।

मुलुकी ऐनमा हुन लागेको यो संशोधन वकिल, न्यायाधीश वा मुद्दाका पक्षहरूको मात्र सरोकारको विषय विल्कुल होइन । यो विषय आम जनतासँग प्रत्यक्ष सरोकार र प्रभाव पार्ने विषय हो । कहिले अंश पाउने वा नपाउने? कुन कसुरमा कति सजाय किन हुने वा नहुने? विवाह, करार, लेनदेन, धर्मपुत्र, जस्ता घर-घरका मात्र नभएर जन-जनका विषयहरू समावेश भएको यो ऐनको संशोधनमा न्यायिक जगत मात्रै नभएर बौद्धिक क्षेत्रका अन्य व्यवसायिक संघसंस्थाहरूको पनि त्यति नै चासो र सरोकार रहनु

आवश्यक छ ।

नेपाल बारजस्तै अन्य व्यवसायिक एवं कानुन कार्यान्वयन गर्ने संस्थाहरू नेपाल प्रहरी, सरकारी वकिल, प्राध्यापक संघ, इन्जिनियरिङ एशोसिएशन, शिक्षक युनियन, निर्माण व्यवसायी संघजस्ता संस्थाहरूको पनि यो ऐन संशोधनमा सुभाब र सहयोग आवश्यक देखिन्छ। तर, मलाई लाग्छ यी सबै क्षेत्रका संघसंस्था र व्यक्तित्वहरू यो बारेमा या त बेखबर छन् या तिनले यसको महत्त्व बुझेका छैनन् ।

यो ऐन पास भएमा ऐनले तोकेको निश्चित अवधिपछि आफ्नो सम्पत्ति आफ्ना छोराछोरीलाई मात्र होइन, जुनसुकै व्यक्तिलाई दिनसक्ने व्यवस्था प्रस्ताव गरेको छ ।

आमूल सुधारका केही प्रस्तावहरू

प्रस्ताविक विधेयकले हाल चलिआएका सामाजिक व्यवहार र कानुनमा आमूल सुधारको प्रस्ताव गरेको छ । प्रस्तावित ऐनले पैतृक सम्पत्तिमा अंशवण्डा गर्नुपर्ने हालको व्यवस्थालाई आमूल परिवर्तन गर्दै इच्छापत्रमा (विल सिस्टम) रुपान्तरण गर्दैछ ।

यो ऐन पास भएमा ऐनले तोकेको निश्चित अवधिपछि आफ्नो सम्पत्ति आफ्ना छोराछोरीलाई मात्र होइन, जुनसुकै व्यक्तिलाई दिन सक्ने व्यवस्था प्रस्ताव गरेको छ ।

अठार वर्ष उमेर पूरा भएको सम्पत्तिको स्वामीले आफ्नो पैतृक वा निजी सम्पत्ति आफ्नो शेषपछि जोसुकैलाई हस्तान्तरण गर्न सक्छ । यो प्रस्तावित व्यवस्थाले हाम्रो सामाजिक संरचनामा कस्तो असर पार्दछ? यसबारेमा व्यापक जनस्तरमा छलफल गर्नुपर्दछ ।

यो नयाँ व्यवस्थाको सबैभन्दा राम्रो पक्ष भनेको बाबुआमाको कमाइमा छोराछोरीको निर्भरता यसले हटाउनेछ र आफ्ना लागि आफै कमाइ गर्नुपर्ने बाध्यात्मक अवस्थाको सिर्जना गरिदिन्छ । तर, बाबुआमाको सम्पत्तिको लोभ नभएपछि वृद्ध अवस्थामा तिनै बाबुआमा भन परनिर्भर बन्नुपर्ने अवस्था आउँछ कि? वा १८ वर्षकै उमेरमा अर्को व्यक्तिलाई सम्पत्ति लेखेर दिन ऊ सक्षम भइसकेको हुन्छ कि हुँदैन? यस्ता प्रश्नहरूमा व्यापाक सामाजिक विमर्शको खाँचो देखिएको छ ।

त्यस्तै ज्येष्ठ नागरिकलाई सामाजिक सुरक्षाको भरपुर ग्यारेन्टी नगरी वा सरकारले ज्येष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य उपचार र बिमाको जिम्मा नलिइकन यो व्यवस्था उचित छ वा छैन भन्ने

अहम् सवालहरूमा बृहत्तर छलफलको आवश्यकता छ ।

प्रस्तावित विधेयकले अंशवण्डा गर्दा गर्भमा बच्चा रहेछ भने त्यो गर्भको बच्चालाई पनि अंश छुट्याउनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ ।

त्यस्तै कुनै पनि अठार वर्ष पूरा भएको व्यक्तिले आफ्नो कुनै पनि अंग परिवर्तन गर्नसक्ने, जीवित छँदै आफ्नो मृत्यु संस्कार र सदगत विधि आफै निर्धारण गर्नसक्ने र उसको मृत्युपश्चात् उसका हकवालाले सोहीबमोजिम गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।

निरन्तर १२ वर्षदेखि बेपत्ता व्यक्ति अन्यथा प्रमाण नभेटिएसम्म मृत्यु भएको मानिने, विवाहिता महिलाले आफ्नो माइतीको थर लेख्न पाउने, कसुर निर्धारण र सजाय निर्धारणसम्बन्धी अलग-अलग सुनुवाइ हुने, सजाय निर्धारण गर्दा अपराधीको पृष्ठभूमि पनि हेरिने र कैद सजाय भएको व्यक्तिलाई कैदमा नराखी सामाजिक सेवा, सामुदायिक सेवा वा लोककल्याणकारी काममा लगाउन सकिने प्रावधानहरू राखिएका छन् ।

त्यस्तै एक वर्षसम्मको कैद सजाय भएको व्यक्तिलाई हप्तामा दुई दिनमात्रै कैदमा राखेर कैद कट्टा गर्दै लैजाने, सर्वश्व गर्ने व्यवस्था हटाइने भएको छ ।

जन्मकैदका लागि हाल २० वर्ष तोकिएकोमा अब ३० वर्ष तोक्ने प्रस्ताव छ । केही मुद्दाहरूमा पक्राउ गर्नु पूर्व अदालतको सहमति लिनुपर्ने र सरकारले केही निश्चित प्रकृतिका मुद्दाहरू फिर्ता लिन नसक्ने प्रावधान छ । अपराधबाट पीडितहरूका लागि पीडित राहत कोषको व्यवस्था गर्नेजस्ता नितान्त नयाँ र केही आधुनिक व्यवस्थाहरू पनि प्रस्तावित कानुनमा समावेश गरिएका छन् ।

यी समग्र व्यवस्थाहरू हाम्रो सामाजिक संरचना र चेतनास्तर अनुकुल छन् कि छैनन्? अहिल्यै नै हामी कथित उत्तर आधुनिक युगमा प्रवेश गरेर लिङ्ग परिवर्तनसम्मको कार्यलाई वैधता दिन सक्षम छौं कि छैनौं । र, यसले समाजमा पार्ने असर के-के हुनसक्छन् भनेर विहङ्गम विमर्शको खाँचो छ । तर, यी विषयमा सम्भवतः सम्बन्धित समितिका सांसदहरूबाहेक अरु सांसदहरूलाई पत्तै छैन ।

त्यसबाहेक यी विषयहरूमा पूरै मौन समाज मौन बसेको छ । मानौं यी सबै कुरा समाजका लागि कुनै महत्त्वका होइनन् ।

राजनीतिक दलहरूले पनि यस्ता दुरगामी विषयहरूलाई जनस्तरमा छलफलको विषय

बनाउनुपर्नेमा उनीहरूलाई पनि सत्ता परिवर्तनबाहेक अन्य सामाजिक विषयमा कुनै चासो र सरोकार देखिँदैन ।

मुलुकी ऐन र रहस्यमय चाल

हाल प्रयोग भइरहेको मुलुकी ऐन आफैमा एक संहितावद्ध कानुन हो । संसारका संहितावद्ध अन्य कानुनहरूको तुलनामा यो कानुन जेठो कानुनको सूचिमै पर्दछ ।

मुलुकी ऐन भन्ने नेपाली मौलिकपनलाई छाड्नका लागि युरोपियन युनियन आवद्ध केही देश र यो कानुनको तर्जुमामा हालसम्म सहयोग जुटाइरहेको दाताको ठूलो स्वार्थ रहेको कुरा सुन्नमा आएको छ ।

त्यसैगरी नामकै आधारमा यो मुलुकभर लागू हुने एकीकृत कानुन भन्ने पनि प्रस्टै छ । यसमा नेपाली मौलिकपन र संस्कार तथा संस्कृति अनि प्रवृत्ति प्रचुरमात्रामा अभिव्यक्त भएको छ ।

तर, संसदमा दर्ता भएको विधेयकमा प्रस्तावित ऐनलाई मुलुकी ऐन नभनेर देवानी संहिता र फौजदारी संहिता भनिएको छ । अनि हालको एकीकृत ऐनलाई पाँचवटा ऐनको रूपमा विभक्त गरिएको छ । यसरी विभक्त गर्ने र मुलुकी ऐन भन्ने नेपाली मौलिकपनलाई छाड्नका लागि युरोपियन युनियन आवद्ध केही देश र यो कानुनको तर्जुमामा हालसम्म सहयोग जुटाइरहेको दाताको ठूलो स्वार्थ रहेको कुरा सुन्नमा आएको छ ।

नेपाल बार एशोसिएशनले समेत प्रस्तावित ऐनलाई मुलुकी ऐन नै भन्नुपर्ने र एकीकृत कानुनकै रूपमा रहनुपर्ने प्रस्ताव पारित गरिसकेको छ। तथापि नेपालको मौलिकपन रहेको नाम र यसको एकीकृत बनौटलाई जसरी पनि समाप्त गर्ने योजना मुताविक सांसदहरूसमक्ष व्यापक लविङ गरिएको कुरा सर्वत्र रूपमा सार्वजनिक भएको छ ।

त्यसैले यतातर्फ चनाखो हुँदै हाम्रो मौलिक नाम र एकीकृत स्वरूपलाई यथावत् राख्दै अनि समुदायस्तरमा व्यापक छलफल गरेर यसलाई जतिसक्दो चाँडो संसदबाट पास गरेर हामी आधुनिक युग तर्फको यात्रामा अघि बढ्नु जरुरी छ ।

तर, यत्रो क्रान्तिकारी कानुन तर्जुमा हुन गइरहेको विषयमा जनता बेखबर हुने कुरा स्वीकार्य हुनसक्दैन । कानुनको स्वीकार्यता सामाजिक स्वामित्वमा निर्भर रहन्छ । अन्यथा यसले अराजकता निम्त्याउँछ ।

(संविधानविद भट्टराई नेपाल बार एशोसिएसनका पूर्वउपाध्यक्ष हुन्)

अमेरिकी राष्ट्रपति चुनाव: लाजै लाग्ने चुनावी बहस

— नारायण श्रेष्ठ

अमेरिकी राष्ट्रपतीय उम्मेदवारहरू हिलरी क्लिन्टन (डेमोक्र्याट), या डोनल्ड ट्रम्प (रिपब्लिकन), कसलाई तपाईंको समर्थन छ ? त्यसैअनुसारको सर्वेक्षण नतिजा पाउन सक्नुहुन्छ। मूलधारका प्रायः अमेरिकी मिडिया क्लिन्टन समर्थक छन्। पुरातन या सनातनी विचार बोक्ने थोरै मिडिया ट्रम्पको पक्षमा। त्यसैले आफ्नो रुचिअनुसार मिडियाको खबर छान्ने छुट छ, जुन पाटो तपाईंलाई सजिलो पर्छ त्यसैअनुसार खबर टिप्न सक्नुहुन्छ।

तर, यसपटकको अमेरिकी राष्ट्रपतीय चुनावी बहसको ग्राफ भने यौनको मुद्दाले सबैभन्दा धेरै प्रभावित छ। सम्भवतः चुनावी लडाईंको हार-जीतमा त्यही 'यौन' चुरो अस्त्र बल्नेछ।

रिपब्लिकन पार्टीका उम्मेदवार- ट्रम्पको बोली सुन्दा लाग्छ, उनी ७१ को हाराहारीमा पनि २५ वर्ष पछिजस्तै छन् यौन मामलामा। अनि डेमोक्र्याट उम्मेदवार क्लिन्टन, पूर्वराष्ट्रपति श्रीमान क्लिन्टनले गरेको भनिएका यौन दुराचारका दाबीहरूले छोपिएकी छन्। लज्जा र सरममा उनले पुरै घुम्तो खोल्न सकेकी छैनन्।

तर, रिपब्लिकन पार्टीका उम्मेदवारले 'यौन र महिला'का बारेमा बोलेका 'छाडा' बोली सिधा छ, सपाट छ। वासिङ्टन पोष्टले सार्वजनिक गरेको करिब ११ वर्षअघिको भिडियोमा ट्रम्पले 'एकजना महिलासँग शारीरिक सम्पर्क गर्न खोजेको' प्रस्ट भनेका छन्। जवाफमा उनले प्रसिद्ध मान्छे भएपछि महिलालाई जे पनि गर्न सकिने दाबी गरेका छन्। कस्तो लाजै लाग्ने छोराछोरीहरूसँगै बसेर ती उम्मेदवारले बोलेको बोली सुन्न समाउनुपर्छ। भयो पनि त्यस्तै, म आफै अध्ययनरत विश्वविद्यालयको

नियमित क्लासमा। गत हप्ता, क्लास लिन कोठाभित्र छिरेको मात्र के थिएँ, सबैजना एकैचोटि स्तब्धजस्तै भए। 'अन्तर्राष्ट्रिय विकास'को क्लास सुरु हुनुभन्दा केहीअघि पुगेको थिएँ त्यसदिन। त्यतिबेलासम्म ८/९ जनाजति केटी सहपाठीहरू र महिला प्रोफेसर पुगिसकेका रहेछन्। पछि थाहा भो, उनीहरूबीच पनि रिपब्लिकन उम्मेदवार ट्रम्पकै बोलीमा बहस चलिरहेको रहेछ। महिलाहरूमात्र हुँदा सायद ट्रम्पका बोलीमा कुरा गर्न सहज हुँदो हो, पुरुष पुग्ने बित्तिकै वातावरण सहज भएन र सन्नाटा छायो। ढोकानिर पुग्दासम्म सुनिएको गाईगुई म छिर्ने बित्तिकै एकैचोटि बन्द भयो। त्यो सन्नाटामा केटी साथीहरूको अनुहारमा 'ज्या' भनेजस्तो भाव देखिनेगरी असजिलोपन दौडिरहेको थियो। नहोस् पनि कसरी ? महिलाको कुन अंगमा कसरी समात्ने, त्यसो गर्दा के हुन्छसम्मका बोली छन् उम्मेदवार ट्रम्पको सार्वजनिक भिडियो टेपमा (माफ गर्नुहोला यस्तो लेख्नु परेकोमा)।

'सभ्य' भनेर आफूलाई दाबी गर्ने अमेरिकी प्रजातन्त्रको एउटा मजाक हुनुपर्छ यसपटकको चुनाव। चुनावी प्रतिस्पर्धाका उम्मेदवारहरू 'प्राइमरी'बाट छान्दा सधैं उत्तममात्रै आउँछन् भन्ने पनि हुँदोरहेनछ। यद्यपि, अमेरिकी चुनाव प्रणालीका राम्रा र नराम्रा पाटाहरू आफ्नै ठाउँमा छन्।

चुनावी बहसहरूः संसारको शक्तिशाली देशको नीति, आर्थिक मुद्दा, वैदेशिक मामलामा हैन, उम्मेदवारको आवारा बोलीको समीक्षामा केन्द्रित छन्। प्रत्येक बिहान उठ्दा कुन अखबारले उम्मेदवारको कुन भिडियो सार्वजनिक गर्ने हो भन्ने सोच्दै उठ्नुपर्छ। हुन पनि त्यस्तै भइरहेको छ विगत केही हप्तादेखि।

ट्रम्पले भण्डै दुई दसकअघि कर तिर्दा देखाइएको करिब एक मिलियन डलरको घाटा, त्यसपछि यौन दुर्व्यवहारका श्रृंखलाबद्ध भिडियो टेप, क्लिन्टनका इमेलहरू। एकपछि अर्को पर्दा उघारिए जस्तोगरी सार्वजनिक भएका छन्।

अनौठो लाग्ने पाटो के छ भने, अत्यन्तै व्यक्ति केन्द्रित समाज भएर होला, मिडियाले जे पस्किदिन्छ राष्ट्रिय बहस त्यसकै वरिपरि घुम्छ। साँच्चै मुद्दामा भन्दा उम्मेदवारको लुगा खोलेर उदान्न पार्न यो चुनावी बहस बढी केन्द्रित देखिन्छ। सायद यो अमेरिकी राजनीतिक मूल्यको खलन हुनुपर्छ।

प्राइमरी चुनावमा ट्रम्पको चर्चा चलिदै गर्दा वासिङ्टन पोष्टले ट्रम्पको महिलाहरूसँगको सम्बन्धका बारेमा अनुसन्धानसहितको विशेष लेख छापेको थियो। ट्रम्प कम्पनीमा काम गर्ने विभिन्न पदमा रहेका, ट्रम्पसँग सम्बन्धित र ट्रम्प कम्पनीबाट रिटायर्ड महिलाहरूसँगको कुराकानीमा आधारित त्यो रिपोर्टको निचोड थियो- ट्रम्प महिलाहरूसँग विशेष सम्बन्ध राख्छन्। एक-दुई घटनाबाहेक महिलामाथि दुर्व्यवहार गरिएको उल्लेख्य घटनावली त्यसमा थिएन। तर, चुनावमा अमेरिकी मतदाताले भोट हाल्ने दिन नजिकिँदै गर्दा यौन दुर्व्यवहारका घटनाहरू यसरी बाहिर आए। कति अरुले दाबी गरेका, कति ट्रम्प आफैले बोलेका। उनले जे बोले त्यो भन्न र लेख्न समाउनुपर्छ, यद्यपि केही घटनाहरूप्रति उनले क्षमा पनि मागे।

यौन मामलाका घटनाहरूले बाँकी अमेरिकी चुनावी मुद्दा लगभग ओभरले परेजस्तो लाग्छ। अमेरिका आफैले खनेको खाडलबाट निस्किएको नागजस्तो अतिवादी

इस्लामिक संगठन (आईसिस), सिरियाको बर्बादी र रसियासँगको सम्बन्ध, बढ्दो व्यापार घाटा, आप्रवासी व्यवस्थापन विषयहरूले चुनावी बहसमा खासै ठाउँ पाएका छैनन्। जलवायु परिवर्तन र त्यसबाट हुनसक्ने सम्भावित क्षतिदेखि घरभित्रैको जातीय विभेद, अश्वेत अफ्रिकी-अमेरिकीमाथि निर्मम प्रहरी व्यवहार त, मानौं, बहस हुन लायक विषय नै होइनन्। बरु प्रत्येक मुस्लिममाथि निगरानी बढाउनेदेखि, मेक्सिकोसँगको सिमानामा पुरै पर्खाल लगाउने विवादित विषय बैला रिपब्लिकन उम्मेदवार उठाइरहन्छन्।

बहसहरूमा प्रस्ट बाहिर नआए पनि डेमोक्र्याट उम्मेदवार क्लिन्टन र रिपब्लिकन उम्मेदवार ट्रम्पका केही मुद्दाहरूमा विभेद छन्। क्लिन्टन अति धनी अमेरिकीहरूबाट थप कर उठाउन चाहन्छन्। पाँच मिलियन डलरभन्दा बढी वार्षिक आम्दानी गर्नेहरूलाई चार प्रतिशत कर थप्ने उनको योजना छ। ट्रम्प सबैलाई कर घटाउन चाहन्छन्, विशेषगरी धनी र कर्पोरेटहरूलाई करमा अझ धेरै छुट दिने उनको योजना छ।

रिपब्लिकन उम्मेदवार गैरकानुनी आप्रवासीहरूमाथि कडा नियमन गर्न चाहन्छन्। त्यस्तो कडाइले एक करोड ११ लाखभन्दा धेरै गैरकानुनी आप्रवासीहरूको अमेरिका बसाइ अछेरोमा पर्नेछ। उनी अमेरिका-मेक्सिकोको दुई हजार माइलभन्दा लामो सिमानामा कडितारको बार ठड्याउन चाहन्छ। खासमा यो उनको मूल मुद्दा हो। त्यसको तुलनामा डेमोक्र्याट उम्मेदवार आप्रवासीहरूको मुद्दामा लचक हुन चाहन्छन्। त्यसैले

बहुसंख्यक आप्रवासी मतदाता डेमोक्र्याट निकट मानिन्छन्- चुनावी भोटका दृष्टिले। यी विषयहरूले चुनावको बहसमा घुम्तो खेलेको छैन, कतै कुनाको खोपितिर थन्किएको जस्तो लुकेर बसेका छन् ती।

बीसौं शताब्दीको अन्ततिरबाट रफ्तारमा अघि बढेको भूमण्डलीकरण 'ग्लोबलाइजेसन'को कारण व्यापार, पेशा, र सीपमा पछाडि परेका श्वेत कामदार वर्ग ट्रम्पलाई आफ्नो मुक्तिदाताका रूपमा देख्छन्। ती श्वेत कामदारहरूको खोसिएको रोजगारी फिर्ता गरिदिने ट्रम्पको बाचा छ। विश्व व्यापार संगठनमा चीनको आगमन, क्यानडा-अमेरिका-मेक्सिकोबीचको स्वतन्त्र व्यापार सम्झौता (नाफ्टा) लगायत कारण थोरै सीप भएका कामदार खपत गर्ने धेरै उद्योग र कलकारखाना अमेरिकाबाट बाहिरिए। त्यस्ता कम्पनीहरूले सस्तोमा कामदार पाइने चीन, मेक्सिको र भियतनामतिर आफ्ना कारखाना स्थानान्तरण गरे। कति उद्योग त नेपालकै छिमेकी भारत र बंगलादेशमा पनि आइपुगेको छ। यो प्रक्रियाले 'आउटसोर्सिङ'लाई अहिलेको अमेरिकी व्यापारको सबैभन्दा उत्तम तरिका बनाइदियो। त्यस्तै, धुँवा र धुलो निकाल्ने कोइला खानीहरू पनि जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी सरकारी नीतिको कारण एकपछि अर्को गद्दै बन्द हुँदैगए। एउटा ठूलो हिस्सा कामदार वर्ग रोजगारीबाट बिमुख बने।

त्यही समुदाय हो ट्रम्पको सबैभन्दा ठूलो 'अन्धभक्त समर्थक'। कतिसम्म भने ट्रम्पको हार अस्वीकार्य हुने उनीहरूको भनाइ मिडियामा बारम्बार आइरहेछ। ट्रम्प आफै पनि मूलधारका मिडियाले डेमोक्र्याट पार्टीको पक्षमा चुनाव एकलौटी पार्न सघाइरहेको आरोप दैनिक

दोहोर्न्याइरहेका छन्। मतदाता नामावलीमा नाम भएका मृत व्यक्तिले पनि डेमोक्र्याटलाई भोट हाल्ने उनको आरोपपछि कतिपय रिपब्लिकन नेताहरू नै अमेरिकी चुनावी प्रक्रियाप्रति आफ्नो विश्वास कायमै रहेको बताउन बाध्य छन्। यो आफैमा एउटा 'जोक' हो, जसले आफूलाई सबैभन्दा उद्भूत प्रजातन्त्रको मोडेल ठान्छ, त्यही राष्ट्रपतिका प्रत्यासी आफू हारे चुनावी प्रक्रियामै अविश्वास देखिने बताउँछन्।

ट्रम्पको 'कहिल्यै हार्न नजानेको' र 'आफ्नै विचारमात्र ठीक' भन्ने बोली करिब दसकअघिको नेपालको माओवादीसँग लगभग मिल्छ। हरेक दिन ट्रम्पको ट्वीट, बोली र खबर, 'युद् जितेर आएको' भन्ने त्यसबेलाको माओवादीको रवाफ विसाउने खालको लाग्छ।

बन्द भएका कोइलाखानी पुनःसञ्चालनमा ल्याएर 'रोजगारी फिर्ता ल्याउने' ट्रम्पको नीतिविपरीत क्लिन्टन 'स्मार्ट इनर्जी, र स्मार्ट इन्डस्ट्री' प्रस्ताव गर्दैछन्। विश्व सञ्जाल, आउट सोर्सिङ, इन्टेक्नेलोजी, वैकल्पिक ऊर्जा आदिमा आधारित क्लिन्टनको यो प्रस्तावबारे त्यति गहिरो गरी खोतलिएको छैन। खोतलिएको छ त उनका पनि लिंक भएका केही इमेल र फेरि श्रीमान् क्लिन्टनले गरेका भनिएका यौन दुर्व्यवहारका दाबी। नकारात्मक चुनावी प्रचारहरूमा ट्रम्प समर्थक महिलाहरू दाबी गर्छन्, पूर्वराष्ट्रपति क्लिन्टनले मलाई यता समेत, यसो गरे, उसो गरे अनि फेरि सुन्नै लाज लाग्ने, भन्नै लाज लाग्ने।

सम्भवतः सबैभन्दा तल्लोस्तरको कमजोर चुनावी बहस भइरहेछ यसपटक, र त '.....कुनि के गर्नेलाई भन्दा देख्नेलाई लाज' भनेजस्तो छ अमेरिकी राष्ट्रपतीय चुनावी बहस।

हार्दिक आभारवेदना

स्व. दस बहादुर महर्जन
जन्म: वि.सं. १९७७/०१/०१
स्वर्गारोहण: वि.सं. २०७३/०६/२६

यस बाघभैरव बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.का

शेयरधनी सदस्यद्वय श्री निक्सन महर्जन र श्रीमती रिना महर्जनका हजुरबुबा

श्री दस बहादुर महर्जनको

मिति २०७३ असोज २६ गतेका दिन असामयिक स्वर्गारोहण भएकोमा दुःख

व्यक्त गर्दै मृत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै

हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं।

साथै यस दुःखद् घडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनले

धैर्य धारण गर्न सक्ने शक्ति प्राप्त होस् भनी

समवेदना व्यक्त गर्दछौं।

बाघभैरव बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

नयाँबजार, कीर्तिपुर

साहित्य स्तम्भ

चिनाखँ

- रमेश मान महर्जन

उलि मछि पति जग्गा गन वन गो ?

नं देवं स्यू, नं भूतं, न मनुखँ स्यू
वडा कार्यालय लिंक वडाँ मस्यू
कीर्तिपुर नगरपालिका छु स्यू
गुलि प्रति जग्गा दु सुनाँ मस्यू

हपँ ख्याय फूपिन्त छुँ याय मफु
तर सोभ्ना सिधा पिन्त सातु कायफू
हुँ सो जाना जान सिइक सिइक
व फल्चा, दोपा व मचा गा गन वन गो

समाज सेवाया ख्वापा पुया
खः प्याख है वले च्वनेगु थाय गन वन गो ?
तिनख्यो स्वया कम मजु
उलि मछि ख्या त गन वन गो ?

रिपोर्ट व्यूसा सत्रु याइगु
मयासा इमिसँ कचिक नैगु
दक्को खाली ख्योत अतिक्रमण याना
देशे तधमह समाज सेवी जुइगु

दुनियाँ स्यू थन गुली देउपुजा ख्यो दु
दयँ दसँ पिहाँ वया वालं चिइगु
सुवना छुँ धालकी धम्की विइगु
छं छुयायफु फुथाय याहुँ धाइगु

सितिकं जक लासा घेमों तकनं
पत्सी भ्वाथले तथा मुंका यंकी
लाजसर्म व धर्म मन्तकी
थ थिति तकनं लोमंका यंकी

न्याखुँ भँग तयसं जागु थ्व देशे
खगुज्या याइपिं गवले थाहाँ वइमखु
ऐसा सत्य धैगु सत्य हे जुई
सत्यया नं छन्हु दिन वै

खँ स पिनेत दाँ म्वा थन
अन्याय अत्याचारी तयत नाँ हे म्वा
दाँ व पावर दतकी वैत
थ बाहेक इन्त सुँहम्वा

मा थाय सिन्का ज्या याइमखु
म्वाम्वा थाय चक्रपथ दयके फु
ध्वाङ् मदुथासे ध्वाङलँ दयका
दूध पोखरी तक छाय यंके मफु ?

सक भनं कट्चिलं तफा यायफु
पक्की लं छाय भनं भनं चिइफा जुगु ?
किपु, नगाँ, पाँगा व चोभा लँ केना
उलि मछि लँ दयका छु जुल गो ?

न लगत कट्टि या न मुवाब्जा
गरिव जनताया जग्गा सितिकं काइगु
कों नासँ चोय तक मिले जुया
सा स्याना धुँ पोसे याइगु

अमल्लि दीइखु व थोखाँ गः
उलिमछि चुक्क ननि चीइखु जो
तुँ, ओपि, दह व देपुखलीं जागु
चोभाया क्वेना ख्या गन वन गो ?

कमिशन व्यूसा न्ह्यागुं यायफु
पतिं जग्गा नं व्यक्तिया नामे याइफु
व्यक्तिया जग्गा सितिं कया नं
जग्गा धनी तयत छु सुविधा विल गो ?

शासक दल....

आलोचनात्मक दृष्टिकोण
राखनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

गलत भनी जान्दाजान्दै
जनताले शासक दलहरूलाई नै
किन मत दिइरहेका छन् भन्ने
प्रश्नमा अध्यक्ष रोहितले भन्नुभयो-
‘बहुमत जनता राजनीतिक रुपमा
सचेत भए भन्ने होइन । शासक
दलहरूले अनेक भूटा आश्वासन,
लोभलालच देखाएर, पैसा,
मोबाइल, टर्च, घडी, शर्ट, क्याप,
आदि बाँडेर भोजभतेर खुवाएर
धाँधली गरी चुनाव जितेका हुन् ।
करोडौं-करोड पैसा खर्च नगरेका
भए उनीहरू ठूलो संख्यामा जित्ने
थिएनन् ।’

सोही प्रसङ्गमा उहाँले
पूँजीवादी व्यवस्थामा चुनाव जितेर
आएका पूँजीपतिहरू नयाँ
सामन्तको रुपमा उठ्ने र
जनतामाथि शासन र शोषण गर्ने
प्रस्ट पार्नुभयो ।

शासक दलहरूको भ्रष्ट
क्रियाकलापले कुन काम राजनीति
हो र कुन अपराध छुट्याउन
मुश्किल हुन थालेको बताउँदै
उहाँले राजनीति भनेको
अपराधीलाई ढाक्ने च्यादर होइन
भन्नुभयो ।

नेपाल सम्बत.....

कीर्तिपुर

कीर्तिपुरमा पनि नेपाल
सम्बत् १९३७ को भव्य तयारी
भैरहेको छ । यस वर्ष कीर्तिपुरमा
सागल टोलबाट न्हूदँ च्याली
निकालिने छ । १४ वर्ष अघि यसै
टोलबाट जिम्मा लिई च्याली
आरम्भ गरिएको थियो ।

कीर्तिपुरमा नयाँ वर्ष
कीर्तिपुर र नगाउँ परिक्रमा गरी
पुनः सागल टोलमा पुगी समापन
गरिनेछ । समापन समारोहमा
सहभागी र सहयोगीहरूलाई
प्रशंसापत्र प्रदान गरी पालो
हस्तान्तरण गर्ने कार्यक्रम रहेको
आयोजकले जनाएको छ ।
काठमाडौँमा न्हूदँ मूल
समारोह समिति, भक्तपुरमा
नेपालभाषा साहित्य तःमुंज्या र
ललितपुरमा न्हूदँ समारोह समिति
र विभिन्न जिल्लामा पनि न्हूदँ
समारोह समितिको आयोजनामा
मनाइँदै छ ।

त्रिदेशीय छलफल र प्रचण्डको वास्तविक रूप ?

प्रचण्ड र प्रचण्ड
सरकारको वास्तविक रूप प्रदर्शन
हुँदैछ । ब्रिक्स सम्मेलन भारतको
गोवामा पनि भारतसँग गरेको २५
बुँदे हस्ताक्षरलाई कार्यान्वयन गरे ।

गोवामा चीनका
राष्ट्रपति सि जिन पिङ्ग र भारतीय
प्रम अकस्मात प्रचण्ड बसेको
कक्षमा आउँदा मेरो खुसीको सीमा
रहेन ।

विदेशी कूटनीतिज्ञ र
देशका प्रमुख व्यक्तित्वहरू कसैले
पनि पूर्व योजना बिना भेटघाट
गरेको छैन । गोवामा पनि योजना

मूताविक नै चीनका राष्ट्रपतिसँग
भेट थियो । प्रम प्रचण्ड गोवा
जानु अघि नै चीनका राष्ट्रपतिको
नेपाल भ्रमणको निम्ता दिनु थियो
भन्ने योजना बनाएकै हो ।

भारतका प्रम मोदीलाई
नभेट्ने त कुरै थिएन । तर योजना
मूताविक चीनका राष्ट्रपतिसँग भेट
गर्दा गर्दा भारतका प्रमको अकस्मात
प्रवेश माथि शंका गर्ने ठाउँ रह्यो ।

दुई देशबीच छलफल
चलिरहँदा अक्समात प्रवेश हो या
२५ बुँदे हस्ताक्षर अनुसार भारत
र नेपालको परराष्ट्र नीतिमा समान

धारणा राख्न प्रचण्डलाई
भस्काएको हो बुझ्न सकिने ।
चीन, भारत र ठूला
देश र नेपालबीच त्रिपक्षीय
छलफल हुन आवश्यक छ र
इमानदार बन्न पर्दछ । ढाँटेर
काम बन्दैन कसो प्रचण्ड प्रम
जी ???

दवुचा विचा संघको शुभकामना कार्यक्रम

कीर्तिपुर । दवुचा
समिति कीनपा ४ को संयुक्त
आयोजनामा तुम्फोटोल सामुदायिक
स्थलमा २९ गते शनिबार
शुभकामना आदानप्रदान कार्यक्रम
म्पन्न भयो ।

कार्यक्रममा क्षेत्र नं. १०
का सांसद राजन केसीले पति जग्गा
संरक्षण गरी हराभरा पार्न
सम्बन्धित निकायलाई आग्रह
गर्नुभयो ।

सांसद विकास कोष २
पटक राखेर पनि कार्य अगाडि
नबढेकोमा चिन्ता व्यक्त गर्दै अवका
दिनमा बजेट कार्यान्वयन गर्न सल्लाह
दिनुभयो । वहाँले संविधान घोषणा
भएपनि व्यवहारमा कार्यान्वयनका
समस्या रहेको बताउनुभयो । संविधान
कार्यान्वयनको कुसी भनेका २०७४

भिन्न स्थानीय प्रदेश र केन्द्रको
निर्वाचन गर्ने चुनौती देखापरेको
अवगत गराउनु भयो ।

संघका अध्यक्ष संघरत्न
बज्राचार्यको सभापतित्वमा भएको

कार्यक्रममा विभिन्न राजनैतिक
दलका नेताहरू, संघसंस्थाका
प्रतिनिधिहरू स्थानीय गन्यमान्य
व्यक्तिहरूको उपस्थिति थियो ।

अस्थायी शिक्षकहरू आन्दोलनमा

काठमाडौँ । अस्थायी
शिक्षकले आफूलाई आन्तरिक
प्रतियोगिताबाट स्थायी गरिनुपर्ने
माग राख्दै बुधबार पनि
आन्दोलनका कार्यक्रमलाई यथावतै
राखेका छन् ।

अस्थायी शिक्षक संघर्ष
समितिले अस्थायी शिक्षकको
आन्तरिक प्रतियोगिता गर्नुपर्ने,
स्थायी हुन नसकेकालाई औषधिको
सुविधा प्रदान गर्नुपर्ने लगायतका
माग राखी बुधबार प्रधानमन्त्री
निवास बालुवाटारमा धर्ना दिएका

हुन् ।

समितिले ६० वर्ष पुगी
अवकाश प्राप्त अस्थायी
शिक्षकलाई औषधोपचार र
उपदानको व्यवस्था गर्नुपर्ने,
स्थायीका लागि हुने परीक्षामा
उत्तीर्ण हुने शिक्षकको पदावधि
अस्थायी नियुक्ति भएकै मितिदेखिको
गणना हुनुपर्ने लगायत माग राखेको
छ ।

समितिका अध्यक्ष
नीरेन्द्र कुँवरले भन्नुभयो- ‘शिक्षा
ऐन (आठौँ संशोधन) ले अस्थायी

शिक्षकको मागलाई सम्बोधन गर्न
सकेको छैन । त्यसैले उक्त ऐनलाई
पुनः संशोधन गर्नुपर्छ ।’

लामो समयदेखि
आफूहरूको मागलाई बेवास्ता गरेको
भन्दै समितिले मंगलबारदेखि
विभिन्न आन्दोलनका कार्यक्रम सुरु
गरेको हो ।

शिक्षा ऐन (आठौँ
संशोधन) ले अस्थायी शिक्षकलाई
‘गोल्डेन हेन्डसेक’ (अवकाश) र
स्थायीका लागि परीक्षा दिने दुई
विकल्प दिएको छ ।

‘जनता म्वास भाषा म्वाई’ ३६ औँ नेपालभाषा साहित्य तःमुंज्या सम्पन्न

काठमाडौँ । ३६ औँ नेपालभाषा साहित्य तःमुंज्या एवं
सांस्कृतिक कार्यक्रम भक्तपुरमा असोज २७ र २८ गते सम्पन्न भयो
। तःमुंज्याको उद्घाटन स्थानीय ज्येष्ठ नागरिक वीरबहादुर शिल्पकारले
पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय अध्यक्ष
का. नारायणमान बिजुक्छेको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न भएको
थियो ।

कार्यक्रममा नेमकिपाका केन्द्रीय सचिव सुनिल प्रजापति,
केन्द्रीय सदस्य प्रेम सुवाल, केन्द्रीय सदस्य नवराज कोइराला, वरिष्ठ
पत्रकार भैरव रिसाल, इतिहासविद् प्रा.डा. पुरुषोत्तम लोचन श्रेष्ठ,
साहित्यकार नरेन्द्र प्रसाई, इन्दिरा प्रसाई, कवि पूर्ण वैद्यलगायतका
अन्य विद्वान एवं साहित्यकारहरूले बोल्नुभएको थियो ।

पहिलो दिनको कार्यक्रममा बामपन्थी विश्लेषक प्रा.
माणिकलाल श्रेष्ठलाई प्रशंसापत्र र नगद सहित दोसल्ला ओढाई
प्रमुख अतिथिले सम्मान गरेको थियो भने दोस्रो दिन स्थानीय वाद्यवादकका
तीन जना गुरुहरूलाई सम्मान गरिएको थियो ।

पहिलो दिनमा साहित्यकार कृष्णकुमार वैद्य र दोस्रो दिनमा
नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य अनुराधा कोइरालाको सभापतित्व भएको
थियो ।

साहित्यस सम्मेलनमा कवितातर्फ विकल प्रजापति प्रथम,
प्रेम प्रजापति द्वितीय, अर्चना छुकाँ तृतीय र राज्यलक्ष्मी खर्बुजा
सान्त्वना भए भने कथातर्फ तुल्सीलाल बासुकला प्रथम, एल.के.
सुन्दर द्वितीय र श्रीया पहिजू तृतीय भएका थिए ।

बालकुमारी विष्णुदेवी इन्टरप्राइजेज कीर्तिपुरमा विधिवत शुभारम्भ

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर व्यापारीक केन्द्रको रुपमा अगाडी बढेको छ । शैक्षिक गन्तव्यको केन्द्रमा ७५ वटै जिल्लाका नागरिक बसोबास गर्ने क्षेत्रमा हरेक किसिमका खाद्यान्नका साथ घरायसी सामानहरुको मागवृद्धिलाई परिपूर्ति गर्न व्यापार व्यवसाय संचालनमा छन् । त्यसैको क्रममा कीर्तिपुर नगरपालिका वडा १२ इञ्चु पाँगामा बालकुमारी विष्णुदेवी इन्टरप्राइजेजको असोज ३० गते आइतबारबाट विधिवत शुभारम्भ गरियो ।

इन्टरप्राइजेजका संस्थापकहरु आनन्द महर्जन र अशोकलाल श्रेष्ठ र परिवारका

सदस्यहरुबाट विधिवत पूजा गरी औपचारिक व्यापार सुरु गरेको छ ।

इन्टरप्राइजेजमा हरेक किसिमका स्टील र मेटलका

मेच, टेबुल, च्याक, सोफासेट, बेड, कपवोर्ड र पार्ट्सहरु होलसेल र रिटेलमा सस्तो मूल्यमा उपलब्ध हुने संचालकहरुले बताएका छन् ।

तुल्सा ज्वाली कीर्तिपुरमा सम्मानित

कीर्तिपुर । १५ अक्टोबर अन्तराष्ट्रिय ग्रामिण महिला दिवसको अवसरमा चितवनकी एक गृहिणी महिला तुल्सा ज्वालीलाई 'वेमनस वर्ल्ड समिट फाउण्डेसन' Womens World Summit Foundation WWS बाट कीर्तिपुरमा सम्मानित भएकी छिन् ।

प्रोलिनोभा Prolinnova नेपालको आयोजनामा शनिबार राराहिल ममोरियल स्कूलमा भएको कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि त्रिविका शिक्षाध्यक्ष डा. सुधा त्रिपाठीले वहाँलाई प्रमाणपत्र प्रदानगरी सम्मान गरेको हो । त्यसक्रममा प्रमुख अतिथि शिक्षाध्यक्ष त्रिपाठीले राम्रो कामको लागि अन्तर्राष्ट्रिय सम्मान पाउँदा हामीलाई गर्व लाग्दछ । फोहरलाई तह लगाउने, घरमै कम्पोष्ट मल बनाई कौसीखेती गरी उदाहरणीय काम गर्नु हाम्रो लागि पनि प्रेरणाको स्रोत हुन भन्नुभयो ।

कन्ट्रि सेक्रेटेरियत अफिसका प्रमुख प्रा.डा.धर्मराज डंगोलको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा प्रा.डा. चन्द्रमान बज्राचार्य, सुनिता शाक्य, चन्द्रमाया महर्जन, जगतबहादुर महर्जन, निलकण्ठ अमात्य, सजना महर्जन, दीपा महर्जनलगायतले बोल्नु भएको थियो ।

कार्यक्रममा सम्मानित गृहिणी महिला तुल्सा ज्वालीले पावर प्वाइन्टबाट आफ्नो गतिविधि प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । वहाँले चितवनमा फोहरलाई तह लगाउने, घरमै कम्पोष्ट मल बनाई कौसीखेती गरी उदाहरणीय काम गर्नु भएकोले अन्तर्राष्ट्रिय सम्मान गरेको हो ।

दुईपाँगे सवारीको लाइसेन्सबाहेक सबै काम सतुंगलबाट

काठमाडौं । बाग्मती अञ्चलमा दर्ता हुने दुई पाँगे सवारी साधनको लाइसेन्स बाहेक दर्ता, नवीकरणसहित करको सबै काम यातायात व्यवस्था विभागको सतुंगल कार्यालयबाट सुरु भएको छ । यसबारे थाहा नपाउँदा बाइक धनीहरुले दुःख पाइरहेका छन् । पुरानो कार्यालय रहेको ठाउँमा स्थानीयले धेरै हो-हल्ला र भीडभाडले अशान्तिक भएको भन्दै दवाब दिएपछि कार्यालय

सतुंगलमा सारिएको यातायात व्यवस्था विभागका उप-सचिव बसन्त अधिकारीले बताए । 'तालचिखेलमा रहेको अञ्चल कार्यालय भाडाको घरमा सञ्चालन भइरहेको थियो' अधिकारीले भने 'स्थानीयले टोलमा हो-हल्ला बढेको र अमनचैन खल्बलिएको भन्दै कार्यालय सार्न बारम्बार दबाब दिँदै आएका थिए ।'

कार्यालयले सतुंगलमा

आफ्नै भवन निर्माण भइरहेको ठाउँमा भाडाका घर उपलब्ध भएपछि तालचिखेलको अफिसबाट हुने सबै काम असोज १ गते सतुंगलबाट गर्न थालेको उनले बताए ।

अहिले निर्माणाधिन भवन निर्माण सम्पन्न नहुँदासम्म त्यहीबाट सेवाग्राहीले सेवा पाउँछन् । भवन निर्माण सम्पन्न भएलगत्तै कार्यालय आफ्नै भवनमा सर्ने छ ।

रगतमा हेमोग्लोबिन घटबड हुने कारण

रगतमा हेमोग्लोबिनको मात्रा घटबड हुने धेरै कारण हुन्छन् । साधारण खानपानको कमी देखि लिएर रगतको क्यान्सरसम्मले हेमोग्लोबिनको मात्रा घटबड भएको पाइन्छ । हेमोग्लोबिन घटबड हुने प्रमुख कारण मध्ये खानामा सन्तुलित भोजनको कमि, शरीरबाट बढी रक्तस्राव, बनेको रगत फुट्ने आदि पर्दछन् । वोनम्यारोमा रगत बन्ने हुँदा त्यसमा समस्या भएमा पनि हेमोग्लोबिनको मात्रा घटबड हुन्छ ।

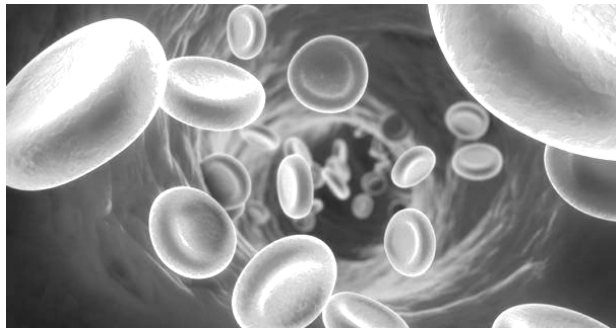
रक्तअल्पता

रगतमा हेमोग्लोबिनको मात्रा कम भएमा त्यसलाई रक्तअल्पता भनिन्छ । यदि कसैलाई रक्तअल्पता भएको थाहा भएमा त्यसको कारण पत्ता लगाउन जरुरी छ । रक्तअल्पता आफैमा रोग नभई रोगको लक्षण हो । रोगको जरासम्म पुग्न एकदमै जरुरत छ, रक्तअल्पतामा केही समय औषधिको सेवनले रगत बढ्न सक्छ तर केही समय पछि हेमोग्लोबिन फेरी घट्दछ ।

रगतमा हेमोग्लोबिनको मात्रा कम हुन गएमा व्यक्तिले थकान महसुस गर्ने, भयान्ज चढ्दा वा उकालो चढ्दा बढी स्वाँस्वाँ हुने, खुट्टाहरु सिथिल हुने, मुटुको धड्कन बढेको जस्तो हुने लक्षण देखिन्छ । कसैकसैमा हेमोग्लोबिन कम हुँदा जण्डिस पनि देखिन्छ र उपचार गराउँदै जाँदा जण्डिस पनि कमहुँदै जान्छ ।

बढी देखिने रक्तअल्पता

नेपालमा आइरन र भिटामिन बि १२ ले कमि हुने रक्तअल्पता नै बढी देखिन्छ । बच्चाबच्चीमा आइरनको कमिले, युवतीहरुमा महिनावारीमा रगत धेरै बगेर र बुढाबुढीमा शरीरको अन्य कुनै भागबाट रगत बगेर

आइरनको कमि हुन्छ । आइरन कमि देखियो भन्दैमा आइरन चक्कि खाएर मात्र हुँदैन । युवतीहरुले महिनावारीमा किन रगत धेरै बगेको हो भन्ने पत्ता लगाउनुपर्छ र त्यसैगरी बुढाबुढीले कुन भागबाट रगत बगेको हो पत्ता लगाउनु पर्छ । त्यसको उपचारसँगै आइरन चक्कीको पनि सेवन गर्नुपर्छ । हाम्रो देशमा भिटामिन बि १२ को कमिले पनि रक्तअल्पता भएकाहरु धेरै देखिन्छन् । यसमा धेरै भेजिटवल खाना खानेहरु पर्दछन् । त्यसैले सागपात नखाने, रक्सी बढी सेवनहरुमा फोलिक एसिडको कमिले गर्दा हुने रक्तअल्पता पनि देखिन्छ ।

बोनम्यारो सुक्ने रोग (अप्लास्टिक एनीमिया) र रगत क्यान्सरमा देखिने रक्तअल्पता

नेपालमा बोनम्यारो सुक्ने रोग पनि अरु देशको अनुपातमा बढी नै देखिएको छ । यस रोगमा हेमोग्लोबिन मात्र कम नभएर डब्लुबिसी र प्लेटलेट पनि कम हुन्छ । यस्ता बिरामीहरुलाई ज्वरो आइरहने र शरीरको विभिन्न भागबाट रगत बगिरहने समस्या हुन्छ । धेरैले यो रोगलाई रगतको क्यान्सर भएको भन्दारहेछन्, बोनम्यारो सुक्ने रोग रगतको क्यान्सर चाहिँ होइन तर यसको

लक्षण रगतको क्यान्सर जस्तै हुन्छ । त्यसरी नै रगतको क्यान्सरमा पनि रक्तअल्पता हुन्छ, साधारण रगतको जाँच गर्दा खेरी नै रगतको क्यान्सर पत्तालाग्न सक्छ ।

हेमोग्लोबिन बढ्ने रोग

यदि शरीरमा हेमोग्लोबिन बढी देखिएमा त्यसको पनि उपचार गर्न जरुरी हुन्छ । हेमोग्लोबिन बढी हुने रोगलाई पोलीसाइथेमीया भनिन्छ । र यसलाई प्राइमरी पोलीसाइथेमीया र सेकेन्डी पोलीसाइथेमीयामा विभाजन गरिएको छ । प्राइमरी पोलीसाइथेमीया रगतको क्यान्सर पनि हो । सेकेन्डी पोलीसाइथेमीयामा रक्सी बढी खाने, चुरोटको सेवन गर्ने, दम, मुटुको रोगीमा र कुनैकुनै मृगौलाको रोगमा पनि देखिन्छ । यी दुई किसिमका रोगलाई छुट्याउनु साह्रै नै जरुरत छ । किनकि यिनको उपचार पनि भिन्नभिन्न छन् ।

रगतको क्यान्सरबारे हनुपर्ने कुरा रगतको क्यान्सर भन्ने बित्तिकै डराईहाल्नु पर्ने स्थिति अहिले छैन । रगतको क्यान्सर पनि धेरै किसिमका हुन्छन् र धेरै जसोको उपचार गर्न सकिन्छ ।

(डा. विशेष पौड्याल, क्लिनिकल हेमेटोलोजिष्ट तथा वोनम्यारो प्रत्यारोपण फिजिसियन, निजामती कर्मचारी अस्पताल)

- स्वास्थ्य खबरपत्रिका

कीर्तिपुर बास्केटबल एकेडेमीद्वारा पत्रकार सम्मेलन

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर बास्केटबल एकेडेमीद्वारा छैठौं वडास्तरीय पुरुष र महिला बास्केटबल प्रतियोगिता यही कार्तिक ८ गतेदेखि १५ गतेसम्म हुने भएको छ । कीर्तिपुर सामुदायिक बास्केटबल कोर्टमा हुने सो प्रतियोगितामा पुरुष १२ र महिला ६ वटा टीमबीच प्रतिस्पर्धा हुने एकेडेमीद्वारा आयोजित पत्रकार सम्मेलन जनाइएको छ ।

बुधबार कीर्तिपुरस्थित नमस्ते रेष्टुरेन्टमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा एकेडेमीका अध्यक्ष विजयप्रकाश महर्जन, उपाध्यक्ष रविन्द्रमान महर्जन, सचिव विक्कु महर्जनलगायतले पत्रकारहरुको जिज्ञासाको जवाफ दिनुभएको थियो ।

बास्केटबल क्षेत्रमा राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय रुपले योगदान दिन सफल कीर्तिपुर क्षेत्रबाट अभ् थप योगदान र कुशल खेलाडी तयार गर्ने उद्देश्य रहेको पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी गर्नुभयो ।

कीर्तिपुर बास्केटबल एकेडेमीद्वारा पत्रकार सम्मेलनमै पोखरामा ४ गतेदेखि हुने भेटुरान (४० वर्ष माथि) का नयाँबजार क्लवका खेलाडीहरुलाई बिदाई गरिएको थियो ।

पत्रकार सम्मेलन महर्जनको सभापतित्वमा भएको एकेडेमीका उपाध्यक्ष रविन्द्रमान थियो ।

कर्मचारी भर्ना सूचना

यस खड्ग भवानी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.को लागि एक **लेखा सहायक** पदको कर्मचारी आवश्यक भएको हुँदा तपशील बमोजिम योग्यता पुगेका नेपाली नागरिकहरुबाट आवेदन आह्वान गरिन्छ ।

योग्यता: न्यूनतम दशजोड दुई उतीर्ण

ग्राह्यता: सहकारीमा काम गरेको र स्कुटी/मोटर साइकलको लाइशन प्राप्त

आवेदन शुल्क: रु.२००/-

आवश्यक कागजात : १. नागरिकता प्रमाणपत्र प्रतिलिपि । २. शैक्षिक प्रमाणपत्र प्रतिलिपि । ३. अनुभव प्रमाणपत्र प्रतिलिपि ।

तलव: वार्ताद्वारा तय हुनेछ ।

सेवा किसिम: करार सेवा

आवेदन दिने अन्तिम मिति: २०७३ कार्तिक १० गते अपरान्ह ०५:०० सम्म ।

सम्पर्क मिति: २०७३ कार्तिक १२ गते अपरान्ह ०२:०० वजे ।

परीक्षा: अन्तरवार्ता ।

खड्ग भवानी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

कीर्तिपुर - ३, लोकतान्त्रिकचोक

फोन नं.: ८३३६८५४